

ΤΡΙΤΗ 16 ΙΟΥΛΙΟΥ
ώρα 9.30 μ.μ.

ΚΥΚΛΟΣ ΧΟΡΟΥ

ΒΡΑΔΙΑ ΤΙΜΗΣ

ΣΤΗ

ΖΟΥΖΟΥ ΝΙΚΟΛΟΥΔΗ

"ΧΟΡΙΚΑ"

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ
ΣΗΜΕΙΩΜΑ

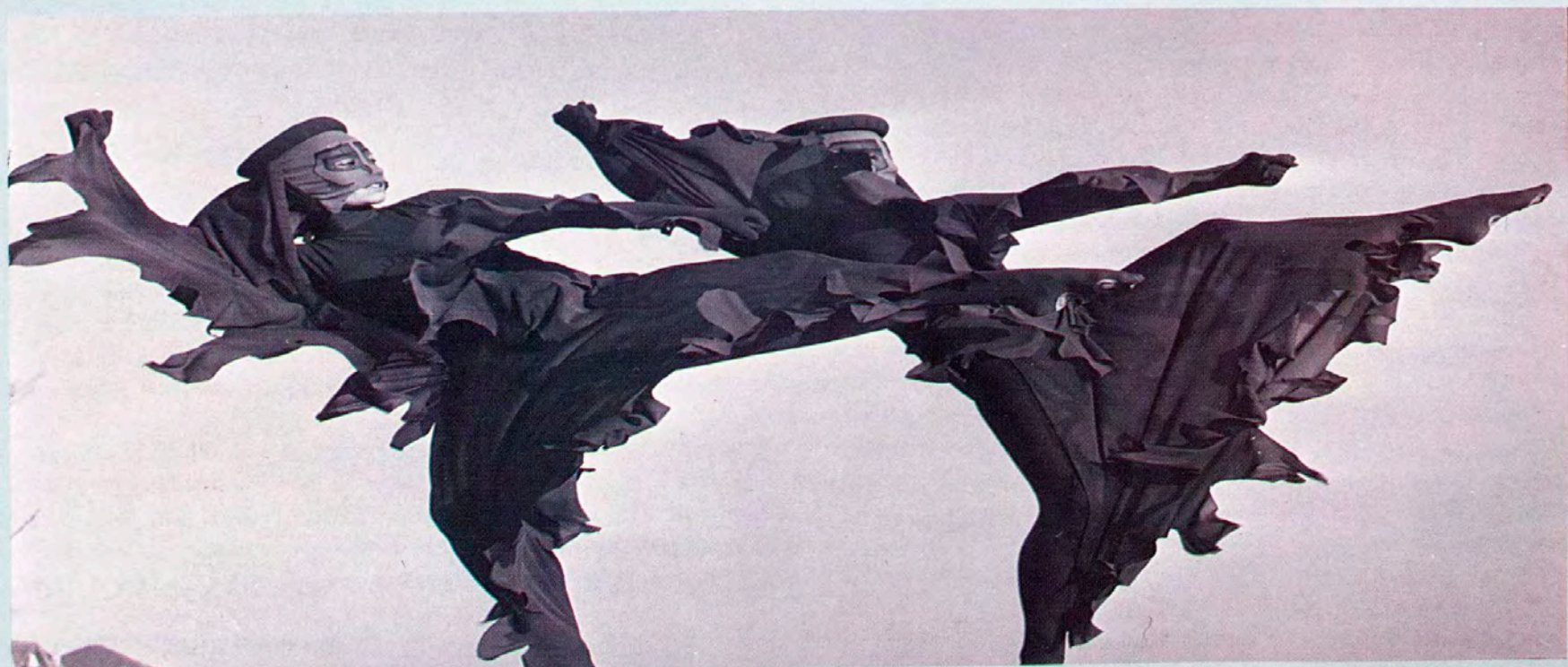

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1917. Σπούδασε πιάνο με την Gina Bachauer και τον Waldemar Freeman. Αντίστιξη, φούγκα με τους Μάριο Βάρβογλη, Θρασύβουλο Γεωργιάδη και Μενέλαο Παλλάντιο. Χορό και χορογραφία με τους Κούλα Πράτσικα, Margy Wigman, Rosalia Chladek. Ως χορεύτρια σύγχρονου χορού έδωσε πολλά ατομικά ρεσιτάλ με ιδιαίτερη έμφαση στην ερμηνεία της μουσικής. Αργότερα ασχολήθηκε κυρίως με το αρχαίο δράμα (χορογραφία και σκηνοθεσία). Συνεργάστηκε με το Εθνικό Θέατρο, το Θέατρο Τέχνης του Κάρολου Κουν, τη Νέα Σκηνή της Άννας Συνοδινού, το Θέατρο Έλσας Βεργή, του Μάνου Κατράκη, την Εθνική Λυρική Σκηνή και την Όπερα της Πράγας. Το 1966 ίδρυσε την ομάδα Χορικά - Λόγος, Μουσική, Κίνηση, με στόχο τον προβληματισμό και την έρευνα σχετικά με τον χορό του αρχαίου δράματος.

Με τα Χορικά εμφανίστηκε επί σειρά ετών σε πανεπιστήμια των ΗΠΑ και σε διεθνή φεστιβάλ στην Ευρώπη, την Αμερική και την Ιαπωνία. Επί 40 χρόνια δίδαξε σύγχρονο χορό και ρυθμική στη Σχολή της Κούλας Πράτσικα, η οποία στη συνέχεια έγινε η Κρατική Σχολή Ορχηστρικής Τέχνης. Διετέλεσε πρόεδρος του Δ.Σ. της Κρατικής Σχολής Ορχηστρικής Τέχνης.

Δίδαξε κίνηση για ηθοποιούς (Master classes on stage movement), στα πανεπιστήμια της California, του Berkeley, της St. Barbara, του U.C.L.A., του Pittsburg, του Michigan, του Boulder, του Colorado και του York του Toronto.

Ο Carl Orff την κάλεσε να διδάξει τους Όρνιθες στο Orff Institut στο Salzburg.

ΧΟΡΕΥΤΡΙΕΣ

ΑΓΓΕΛΙΔΟΥ ΒΑΣΙΑ
 ΒΑΛΙΑΝΟΥ ΒΑΝΗ
 ΒΛΑΣΕΡΟΥ ΛΙΛΑ
 ΒΟΥΛΓΑΡΗ ΣΑΝΤΡΑ
 ΙΓΝΑΤΙΟΥ ΑΡΤΕΜΙΣ
 ΚΟΚΚΙΝΟΥ ΝΤΟΡΙΝΑ
 ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ ΔΟΝΗ
 ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ ΑΝΤΡΙΑΝΑ
 ΤΑΣΣΟΠΟΥΛΟΥ ΒΙΚΤΩΡΙΑ
 ΤΣΙΓΚΑ ΜΑΡΙΖΑ
 ΤΖΑΡΟΥ ΕΛΕΝΗ
 ΤΣΙΝΤΖΙΩΝΗ ΣΤΕΡΓΙΑΝΗ

ΗΘΟΠΟΙΟΙ

ΓΑΛΛΙΑΣ ΠΕΤΡΟΣ
 ΜΑΡΑΓΚΟΣ ΜΙΧΑΛΗΣ
 ΜΠΟΖΩΝΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ
 ΜΥΡΙΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
 ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
 ΣΚΛΑΒΟΥΝΑΚΟΣ ΑΝΤΡΕΑΣ
 ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗΣ
 ΤΑΚΟΣ ΦΑΝΗΣ
 ΤΟΠΚΑΡΑΣ ΜΙΧΑΛΗΣ

Βοηθός Χορογράφου: ΚΟΡΑΗΣ ΔΑΜΑΤΗΣ
 Διδασκαλία Χορογραφίας: ΓΙΑΝΝΑ ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΥΛΟΥ
 ΜΑΓΔΑ ΓΕΡΟΣΙΔΕΡΗ
 ΜΑΡΙΛΕΝΑ ΚΑΡΕΤΑ

Φωτισμοί: ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΑΝΟΥΣΟΣ
 Υπεύθυνος ήχου: ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΑΣΟΥΡΙΑΣ
 Μελέτη Φωτισμών: ΖΟΥΖΟΥ ΝΙΚΟΛΟΥΔΗ
 Βοηθός: ΜΑΓΔΑ ΓΕΡΟΣΙΔΕΡΗ

Τα "ΧΟΡΙΚΑ" επιχορηγούνται από το ΥΠ.ΠΟ. και το Ίδρυμα "Ι. Κωστόπουλου"
 Ευχαριστούμε θερμά τον Στέφανο Βασιλειάδη και την Ντένυ Ευθυμίου για τη
 βοήθειά τους

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΑ ΤΟΥ ΑΙΣΧΥΛΟΥ

Αποσπάσματα από το Γ' Στάσιμο και το Δ' Επεισόδιο

Μετάφραση: ΒΑΣΙΛΗΣ ΡΩΤΑΣ
 Μουσική: ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΡΩΤΑΣ
 Κοστούμια: ΜΑΡΙΑ ΓΑΖΗ
 Χορογραφία: Ζ. ΝΙΚΟΛΟΥΔΗ

Κασσάνδρα
 Φωνή Κασσάνδρας
 Φωνές
 Γέροντες
 Ο ΧΟΡΟΣ

Ο Αγαμέμνωνας γύρισε νικητής από την Τροία και η πόλη όλη γιορτάζει χαρούμενη το γυρισμό του. Όμως ένας αόριστος φόβος, ένα παγερό συναίσθημα, προμάντεμα συμφοράς, ταραίζει το χορό των γερόντων. Έξω από το παλάτι η μάντισσα Κασσάνδρα που μαζί του την έφερε σκλάβο ο νικητής βασιλιάς, προμαντεύει το θάνατο του Αγαμέμνονα από το χέρι της γυναίκας του της Κλυταιμνήστρας. Μπαίνει στο παλάτι ξέροντας πως βαδίζει και στο δικό της θάνατο.

ΜΟΡΦΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΡΕΣΤΕΙΑ

Ελεύθερη χορογραφική διασκευή

Μουσική: ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΡΩΤΑΣ
 Κοστούμια: ΜΑΡΙΑ ΓΑΖΗ
 Χορογραφία: Ζ. ΝΙΚΟΛΟΥΔΗ

Ηλέκτρα
 Κλυταιμνήστρα
 Ορέστης
 Αίγιστος

Μια μέρα βαριά ανατέλλει για την Ηλέκτρα, που κλαίει τον άδικο χαμό του πατέρα της και την άχαρη ζωή της. Δυο μορφές διακρίνονται στο βάθος, η Κλυταιμνήστρα και ο Αίγιστος. Είναι βυθισμένοι στο ερωτικό τους πάθος. Κάπου-κάπου προαίσθημα κακό τους ταραίζει. Η Κλυταιμνήστρα πλησιάζει την Ηλέκτρα. Οι δυο γυναίκες αντιμετώπιες συνειδητοποιούν το αγεφύρωτο χάσμα που τις χωρίζει. Η Ηλέκτρα θρηνεί. Ο αδελφός της ο Ορέστης, ο μόνος προστάτης και εκδικητής είναι χαμένος στην ξενιτιά. Να όμως που αυτός παρουσιάζεται, είναι πλάι της. Αναγνωρίζονται. Τους ενώνει ένα φρικτό καθήκον, ο θάνατος της μάνας τους. Ο Ορέστης αποφασίζει να την σκοτώσει. Μετά το φόνο φεύγει κυνηγημένος από τις Ερινύες, τις αδάμαστες, αλύγιστες θεές της δικαιοσύνης.

ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΥΜΕΝΙΔΕΣ ΤΟΥ ΑΙΣΧΥΛΟΥ

Αποσπάσματα από τον Πρόλογο, την Πάροδο και το Α' Στάσιμο

Μετάφραση: ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΡΥΠΑΡΗΣ
 Μουσική: ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΡΩΤΑΣ
 Κοστούμια: ΜΑΡΙΑ ΓΑΖΗ
 Χορογραφία: Ζ. ΝΙΚΟΛΟΥΔΗ

Κλυταιμνήστρα: ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΣΙΑΚΟΥ
 Φωνή Κλυταιμνήστρας: ΕΛΣΑ ΒΕΡΓΗ
 Ερινύες: Ο ΧΟΡΟΣ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΑΠΟ ΤΙΣ ΒΑΚΧΕΣ ΤΟΥ ΕΥΡΙΠΙΔΗ

Αποσπάσματα από την Πάροδο και το Δ' και Ε' Στάσιμο

Μετάφραση: ΓΙΩΡΓΟΣ ΧΕΙΜΩΝΑΣ
 Μουσική: ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΟΣ
 Μουσική διδασκαλία: ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ
 Κοστούμια: ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΕΝΤΖΙΚΩΦ
 Χορογραφία: Ζ. ΝΙΚΟΛΟΥΔΗ

Κορυφαία: ΕΛΕΝΗ ΤΖΑΡΟΥ
 Φωνή Κορυφαίας: ΑΝΘΗ ΑΝΔΡΕΟΠΟΥΛΟΥ
 Αγαύη: ΑΝΔΡΙΑΝΑ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ
 Βάκχες: Ο ΧΟΡΟΣ

Οι Βάκχες φέρνουν όλη την ορμή, την πίστη και τη λατρεία, όλο τον έρωτα ορμητικό ή λυρικό, όλη την εκρηκτική δύναμη που έκλεινε μέσα της η νέα θρησκεία, η διονυσιακή. Ο θεός Διόνυσος και πίσω του οι Βάκχες έρχονται απ' τη Φρυγία και πλημμυρίζουν την Ελλάδα με τους φραισιακούς ρυθμούς της βακχείας.

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΙΧΝΕΥΤΕΣ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΗ

Μετάφραση: ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΑΡΡΟΣ
 Μουσική: ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΟΣ
 Κοστούμια: ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΕΝΤΖΙΚΩΦ
 Χορογραφία: Ζ. ΝΙΚΟΛΟΥΔΗ

Σιλνός: ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΙΡΙΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ
 ΦΑΝΗΣ ΤΑΚΟΣ

Ο Ερμής έκλεψε τα βόδια του Απόλλωνα και τάκρυψε σε μια σπηλιά. Για να μην είναι εύκολη η ανίχνευσή τους τα έμπασε στη σπηλιά τραβώντας τα από την ουρά. Ο Απόλλωνας που δεν μπορεί να βρει τα βόδια του τάζει χρήματα σε όποιον του τα φέρει. Οι Σάτυροι με τον πατέρα τους τον Σιλνό, δελεασμένοι απ' το χρυσάφι ψάχνουν και ακολουθώντας τα ίχνη φτάνουν έξω απ' τη σπηλιά. Στύνουν αφτί ν' ακούσουν μουκανίσματα, όμως τρομάζουν γιατί από μέσα βγαίνουν ήχοι πρωτάκουστοι. Είναι ήχοι της λύρας που πρωτόφτιαξε ο Ερμής από καύκαλο κελώνας και έντερα βοδιών.

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΟΡΝΙΘΕΣ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗ

Χορός της Αιδόνας, Πάροδος

Μετάφραση: ΒΑΣΙΛΗΣ ΡΩΤΑΣ
 Μουσική: ΜΑΝΟΣ ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ
 Κοστούμια: ΜΑΡΙΑ ΓΑΖΗ
 Χορογραφία: Ζ. ΝΙΚΟΛΟΥΔΗ

Αιδόνα: ΓΙΑΝΝΑ ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΥΛΟΥ
 Εποας: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΩΤΗΡΙΟΥ
 Ορνίθες: Ο ΧΟΡΟΣ

Στο αρχαίο δράμα ο χορός υποκρίνεται, τραγουδάει, χορεύει. Τα τρία αυτά στοιχεία, Λόγος - Μουσική - Κίνηση, στενά συνδεδεμένα μεταξύ τους, δημιουργούν την ανεπανάληπτη έκφραση του χορού της τραγωδίας.

Απαραίτητη προϋπόθεση ώστε να αποδοθεί ικανοποιητικά αυτό το τόσο σημαντικό στοιχείο του αρχαίου χορού, είναι να έχουν περάσει τα στελέχη που τον αποτελούν από παράλληλη εκπαίδευση και όχι μόνο στο λόγο αλλά και στη μουσική και στην κίνηση.

Αυτό συνήθως δεν συμβαίνει και ο χορογράφος καλείται σε πολύ στενά χρονικά όρια να φέρει το χορό του σ' ένα ικανοποιητικό κινησιολογικό επίπεδο με ανθρώπους που συχνά δεν έχουν καμία αίσθηση του σώματος και των νόμων της κίνησης. Αλλά και στο θέμα της μουσικής που είναι στενά συνδεδεμένη με την κίνηση, δεν υπάρχει η κατάλληλη εκπαίδευση ώστε να αντιμετωπιστούν σωστά οι τόσο σύνθετοι και πλούσιοι ελληνικοί ρυθμοί.

Τα προβλήματα αυτά, κι άλλα σχετικά, οδήγησαν την Ζουζού Νικολούδη, σε συνεργασία με τον Νικηφόρο Ρώτα, στη δημιουργία των ΧΟΡΙΚΩΝ το 1966. Ξεκίνησαν με την προσεκτική επιλογή 12 κοριτσιών για το γυναικείο χορό και ακολούθησε η επιλογή 12 αγοριών. Με συστηματική και σκληρή δουλειά σύντομα δικαιώθηκαν οι προσδοκίες τους. Το θέαμα που προέκυψε αποδείχθηκε πολύ ικανοποιητικό για τον ξενόγλωσσο θεατή, ο οποίος χωρίς να ταλαιπωρείται με μια άγνωστη γλώσσα, άκουγε το λόγο ως πηχτικό στοιχείο μεταφρασμένο σε ζωντανή κίνηση και ήχο.

Ο πρώτος κύκλος ζωής των ΧΟΡΙΚΩΝ διήρκεσε επτά χρόνια με πλούσια καλλιτεχνική δράση σε πανεπιστήμια των ΗΠΑ, στην Ιαπωνία και στην Ευρώπη. Κατόπιν η ομάδα διαλύθηκε εξαιτίας του βαρύτατου οικονομικού απολογισμού.

Το 1988, τα ΧΟΡΙΚΑ της Ζουζούς Νικολούδη, δημιουργήθηκαν πάλι με συνεργάτες τον Γιώργο Κουρουπό, τον Θεόδωρο Αντωνίου και το Σπύρο Σακκά. Ο δεύτερος κύκλος ζωής τους διήρκεσε τρία έτη.

Τα ΧΟΡΙΚΑ αναβίωσαν το 1995 για το Φεστιβάλ Καλαμάτας και φέτος παρουσιάζονται στο Φεστιβάλ του Θεάτρου Βράχων στο Βύρωνα.

Και οι λέξεις χορεύουν όταν είναι να γράψεις για την Ζουζού - δύσκολο να υπακούσουν... Εδώ εν αρχή είναι ο χορός.

Κορυφαία χορεύτρια, χορογράφος, δασκάλα και μαζί ένας δικός μας άνθρωπος, πολίτης. Τι θυμάμαι στους Όρνιθες (από τους βασικούς εμπνευστές-υπαίτιους της ιστορικής εκείνης παράστασης) - να μετουσιώνει σε κίνηση κάθε παράλογη σύλληψη του Κουν οργανώνοντας το διονυσιακό μεθύσι και με μίαν αόρατη μπαγκέτα να μας μεταμορφώνει όλους σε χορευτές! Κι ύστερα στην παράσταση, όταν η ίδια χόρευε την Αηδόνα, κοινό και κριτικοί είπαν: Υπέροχο πλάσμα ο άνθρωπος όταν χορεύει έτσι.

Δουλέψαμε αργότερα και με μαθητές της. Ο πνευματικός μαγνητισμός της που είναι αποτυπωμένος πάνω τους δεν τους στερεί την ελευθερία, την τόλημη και τη φαντασία, αλλά απεναντίας τους παροτρύνει στην αναζήτηση της δικής τους έκφρασης.

Αυτός δεν είναι ο μεγαλύτερος έπαινος για έναν Δάσκαλο;

Ναι, όταν σκέφτομαι την Ζουζού, λέω μέσα μου, πως ο άνθρωπος πρώτα χόρευε. Η ίδια, όταν δεν χορεύει ή δεν διδάσκει με στοργή τα μυστικά της Τερψιχόρης, μας μαθαίνει με την παρουσία της τη δύναμη της σιωπής.

Όταν απευθύνει το λόγο είναι για να αποκαλύψει την ουσία της αφάιρησης, μέσα από τέτοιες λεπτές αποχρώσεις και αίσθηση ρυθμού, σαν να απαγγέλλει στίχους ή σαν να χορεύει πάλι, με τις λέξεις αυτή τη φορά.

Θάθελα να πω πολλά για τη μεγάλη Κυρία του χορού και της ζωής, αυτή τη μοναδική ευπατρίδη, με την παλιά έννοια της έκφρασης, αλλά φοβάμαι ότι η βαθιά αξιοπρέπεια και η σεμνότητά της, δεν θα μου συγχωρέσουν άλλα μαλάματα στη γλώσσα κι ας πηγάζουν από μια βαθιά ανάγκη.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΑΖΑΝΗΣ

Η Ζουζού Νικολούδη είναι έργο καλών θεών. Γεννήθηκε ν' αγαπάει πέρα από τα καθημερινά. Τα Μεγάλα. Κάποια στιγμή, έτοιμη, πλήρης μεγαλοψυχίας, αποκαλύπτει τρόπους, δρόμους Μέθης, διονυσιακές εκστάσεις. Απολλώνειο Φως. Ακαταπόνητη, επίμονη, προσέρχεται κάθε φορά στα Άδυτα ως νεαρή ιέρεια άφθαρτη ψυχική τυλιγμένη με υφάσματα λινά σε κινούμενες αποχρώσεις της θάλασσας. Συνεννοείται με ψιθύρους, νοήματα μαγικά και παιδικά βλέμματα. Κοντά της οι έννοιες των λέξεων: Ζωή, Πίστη, Τέχνη, αποκαλύπτονται. Πάνω απ' τους ανέμους των αλλαγών, τις κραυγές των επιτυχημένων, τους άναρθρους ήχους των μετρίων, Εκείνη στάθηκε Εκεί. Απέναντι στο όραμά της. Μόνη. Άτεγκτη με τον εαυτό της, πολυαγαπημένη για τους άλλους. Την ευχαριστούμε που μας αφήνει να μεταλαμβάνουμε τη σοφία της. Την κοιτάμε την ώρα που αιωρείται στο κενό, να την αναπνέουμε όταν χαμογελάει. Οι θεοί μαζί της.

ΚΟΡΑΗΣ ΔΑΜΑΤΗΣ

